

د څارویو روغتیا او تولید

دری میاشتی خپرونه
د ۱۳۷۷ غبرگولی
د ۱۹۹۸ مې

لمړی کال
د ۱۹۹۸ مې

سرمقاله

لوستونکو ته د دوی د شوق او ضرورت مطابق د دوی خدمت ته وړاندې کړو. له ټولو لوستونکو او په ځانګړي ډول له هم مسلکانو څخه په ډېره درناوی سره هيله کړو چې خپلې تجربې او د سترګو ليدلي واقعاتو په باب ګټور مضامین را ولېږي تر څو نور هم مسلکان د دغې خپرونې په وسیله د هېواد په ګوډ ګوډ کې له هغې څخه خبر او ګټه واخلي. ستاسو د لا زیاتې همکارۍ، انتقادونو، نظرونو او پیشنهادونو په هیله.

لومړی تر هر څه دمخه له محترمو لوستونکو څخه معذرت غواړو چې د پرسونل د کمبود او د بعضې نورو مشکلاتو په اساس مو و نه شو کړای چې دریمه ګڼه په ټاکلي وخت کې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کړو. انشاء الله که د پاک خدای(ج) رضا وه په راتلونکي کې به زیار و ویتل شي چې دا کار تکرار نه شي. همدارنګه له ټولو هغو لوستونکو څخه چې د دې خپرونې لپاره یې مونږ ته مضامین را لېږلي دي یوه دنیا مننه کوو او په راتلونکي کې هم ستاسې د دوامدارو همکاريو په هیله یو تر څو وکولای شو غوره او ګټور مطالب ګرانو

پدې ګڼه کې:

- واقعه زلزله در ولسوالی رستاق ولایت تخار و مهیا ساختن خدمات و ترنزي ۲
- د پوهاند فقیر محمد زمري مړینه ۲
- د درماتوبیا او سترپوتريکوزس ترمنځ توپیر ۳
- عوامل ذیدخل در کمیت و کیفیت شیر ۵
- پیهم یا د مالدار څخه زده کړه ۶
- مريضی زنبور عسل ۷
- وفات محترم محمدجان قاضي زاده و بیوگرافي مختصر ایشان ۸
- راغلي لیکونه ۹
- د مالداري د پروګرام د معلوماتو راټولول او تنظیم ۱۰

په دلیره توګه د څارویو خرونه

کونکي:

د کتور سیدګل صافي
د کتور عبدالعظیم ناصري
د کتور عبدالباقي مهربان

خپرونکي اداره:

د ملګرو ملتونو د خوراک او کرنې اداره
د غذا د تامین لپاره د مالداري د پراختیا پروګرام

کمپیوټري کمپوز:

د FAO د معلوماتو خانګه

پته:

کور نمبر: ۸، کوڅه نمبر: ۳۰، اف ۱۱۷،
پوسټ بکس نمبر: ۲۷۱۳
اسلام آباد، پاکستان

تیلیفون: ۸۲۱۵۱۷، ۸۲۱۶۰۳-۵۱(۹۲)
فکس: ۸۲۸۱۷۳-۵۱(۹۲)

E-mail:

ای مېل:

afg96007@faopak.msm.cgnet.com

د پوهاند فقير محمد زمرې مړينه

په ډيره خواشيني سره مو د
عقرب په ۲۷ نيټه ۱۳۷۶ كال
خبر واخيست چې محترم پوهاند
ډاكټر فقير محمد زمرې چې يو له
ډيرو تكړه وو هم مسلكانو او
پخوانيو استادانو له جملې څخه وه.
د هغې اوږدې ناروغۍ له امله چې
ورته پدې ورسټيو كي وريښه
شوې وه د پاكستان د پشاور په
ښار كې په حق ورسيد.

إنا لله و إنا إليه راجعون

دده ټول هم مسلكان د هيواد په
گود گود كې دده په مرگ ډير
خواشيني او غمجن دي. مونږ ټول
د لوی خدای له دربار څخه په
دې دعا يو چې دده روح دې ارام
او دده د محترمې كورنۍ ټولو
اعضاوو ته د صبر جميل
غوښتونكي يو.

آمين يا رب العلمين

واقعه زلزله در ولسوالی رستاق ولایت تخار و مهیا ساختن خدمات و ترنری

دكتور داد محمد

راپور وقوع زلزله بعد از ۲۴ ساعت به
اطلاع جهانيان نشر و متعاقباً كمك هاى اوليه
موسسات خيريه و كشورها به خاطر نجات
مردم از سرما و گرسنگى شروع شد.
رساندن كمك ها به همچو قريه جات
بسيار دور افتاده در ماهای زمستان و نبود راه
هاى اكملاتى كارى خيلى دشوار بود بناء
انتقال زيادتر كمك هاى عاجل ذريعه مركب ها
صورت گرفت. موسسه صليب سرخ (ICRC)
اضافه تر از ۲۰۰ مركب به منظور باركشى
مواد اوليه روزانه به ارزش ۳ دالر امريكايى به
كرايه گرفته بود، البته اين يك حقيقت واضح
است كه انتقال موادى بيش از حد نورمال
بالاى مركب ها براى رفع ضروريات سردى
هوا و برف شديد باعث مريضى سيستم تنفسى
و زخم هاى پالان در مركب هاى مذكور
گرديد. بخاطر كمك به موقع اين پروژه FAO
تيم هاى سيار و ترنرى بخاطر تداوى و پاسمان
زخم هاى حيوانات مريض موظف ساخت تا در
مناطق كه حيوانات را باربندى ميشود تداوى
نمايند. چنانچه در ظرف دو روز مجموعاً ۱۸۱
مركب از اثر زخم پالان تداوى شد، همچنان به
متباقى حيوانات قريه جات آسيب ديده
واكسين، تداوى و ادويه ضد پرازيتى بطور
رايگان تطبيق گرديد. قابل يادآورست كه
بخاطر جلوگیری از انتشار امراض و حفظ
الحصه محيطى در قسمت جستجو و دفن
اجساد مرده حيوانات به موسسه ACIED
پهلو ديگر همكارى هاى خود اين وظيفه را نيز
بدوش خود داشت.

خواننده گان محترم قراييكه در جريان هستيد
اخيراً زلزله شديدكه روز چهارشنبه تاريخ
۴/۲/۹۸ ساعت ۱۷:۰۷ ولسوالى رستاق
ولايت تخار را تكان داد تعداد بسيار زياد
تلفات جاني و خسارات مالى را بجا گذاشت.
قرار راديو مركز تحقيقات جيولوژيكي VSGS
شدت زلزله مذكور ۶.۱ ريكتر در موقعيت
۳۷.۰۷ درجه عرض البلد شمالى و ۷۰.۲۰
درجه طول البلد شرقى ثبت گرديده است.
نظر به اطلاعات نزديك از ساحه زلزله
مذكور ۲۴ قريه اطراف جنوب شرق ولسوالى
رستاق را تخریب نموده كه از آنجمله ۹ قريه
آن كاملاً تخریب و منازل رهايشى آن منهدم
گرديده، ۵ قريه قسمتاً تخریب و ۱۰ قريه تا
اندازه اى نسبتاً كم تخریب گرديده است. چون
زلزله در هنگام شب صورت گرفته و مردم
اكثراً در خانه به اطراف صندلى هاى خويش
گرد هم آمده بودند و اكثريت حيوانات شان
در طويله ها جمع بودند، باعث تلفات سنگين
جاني شد. صرف يكتعداد از مردان بخاطر اداى
نماز و يا روز بازار براى فردا به شهر رستاق از
خانه ها بيرون شده بودند، بناء زيادتر تلفات
متوجه اطفال و زنان منطقه بوده.

قرار راپور نماينده اى FAO/Livestock در
ماه فبرورى ۱۹۹۸ تلفات جاني و زخمى ها
قرار ذيل ثبت گرديده است.

تلفات	تخمين شده	تثبيت شده
انسانها	۴۸۶۴	۲,۳۲۳
زخمى	۸۱۸	۷۰۵
تلفات حيوانات	۳۰,۴۲۰	۸,۹۲۱

آيا شاخ حيوانات براى زينت است؟

دكتور فريدون

قسمتيكه بعضى ها عقيده دارند كه شاخ هاى حيوانات صرف آله دفاعى و براى
زينت است، مگر يك حيوان شاس انگليسي دو دهه قبل طى مطالعات دريافت كه
شاخ هاى حيوانات بر علاوه اينكه براى زينت و سلاح دفاعى حيوانات بوده بلكه
شاخ هاى حيوانات عمل فزيولوژيكي عمده ديگر دارند.

كه اين عمل شاخ ها درست مانند راديو توتر موتر براى سرد ساختن است. شاخ
هاى حيوانات داراى رگ هاى سرخ و سياه است. و تتيكه حيوان احساس گرمى
نمايد خون به عروق شاخ هجوم برده و حرارت اضافى بدنش را خارج مى كند و
بر عكس هرگاه حرارت محيط كمتر از حرارت بدن حيوان باشد عروق شاخ تنگ
ميشود كه به اين ترتيب حرارت بدن حيوان محفوظ ميماند.

د درماتوبيا Dermatobia او سترپتوتريکوزس Streptothricosis تر منځ توپير

دکتور سيدگل صافي

زما د خپلې تجربې په اساس دغه دوه پورتنې ذکر شوي رنځونه د هېواد په ختيځو او شمال ختيځو برخو کې په زياته پيمانه سره ليدل کېږي او د همېشه لپاره د ملگرو ملتونود زما د خپلې تجربې په اساس دغه دوه پورتنې ذکر شوي رنځونه د هېواد په ختيځو او شمال ختيځو برخو کې په زياته پيمانه سره ليدل کېږي او د همېشه لپاره د ملگرو ملتونود

خوراک او کرهڼې د ادارې د صحي مرکزونو د پرسونل د سوالونو سره د دی رنځونو د پېژندگلوي، تشخيص او تداوي په باب مخامخ شوي يو، نو د نوموړې نشرې له ليارې دادی

په لنډ ډول د دې دوه رنځونو د خصوصياتو توپير او پېژند گلوي په باب لنډ معلومات وړاندې کوو، خدای دې وکړي چه د دوی ستونزه به په دې هکله حل شي.

سترپتوتريکوزس Streptothricosis	درماتوبيا Dermatobia
د دې رنځ وجه Dermatophilus Congolensis درماتوفيلوس کانگولینسس په نامه سره يادېږي. دا پنځله گرام مثبت جراثيم دي چې د باکتریا او فنگس د دواړو خصوصيات لري. اما د دې ارگانيزم اندازه او کيمياوي ترکيب د ده باکتریاوالي ثابتوي.	وجه: د دې رنځ عامل يا وجه مچ دی چې د بدن لاندنی برخه يې ابي رنګه او د فلز په شان خريکه وهي، خوله يې پخه او د يوې اوږدې شونډې په واسطه پوښل شوې ده.
په افغانستان کې دغه رنځ د ننگرهار او کنړ د ولايت په هموارو سيمو کې زياتره په غوايو کې ليدل شويدي، کېدای شي چې په نورو دا رنګه ځايونو کې هم موجود و اوسي.	نفوذ: په افغانستان کې دغه رنځ ليکونکی په خپله د کنړ، لغمان، کاپيسا او پروان د ولاياتو په غرنیو منطقو کې ليدلی دی، کېدای شي چې د هيواد په ورته نورو ځايونو کې هم موجود و اوسي.
اصلاً په غوايانو کې ليدل شوی دی اما په نورو برخود نری کې په لږه اندازه سره په مېړو، وزو او اسپونو کې هم ليدل شوی دی.	مېزبان: انسانان، اکثره اهلي او وحشي تي لرونکی حيوانات او زياتره ډولونو د مرغانو کې واقع کېږي.
په غواگانو کې اکثراً په شا، د غوږونو په شاوخوا، اوږو، بغاندو او د خصبي په پوستکو، دلکې په بېخ او د مقعد او فرج د شاوخوا په برخو کې ليدل کېږي. لومړی دا د دانو په شکل را برسېره کېږي، چې سيروم ورڅخه روان وي، په دې ځای کې زخم جوړېږي او ورو ورو غټ او د پوستکي د پېړوالي منځته راوړي. (۳. تصوير)	په رنځ اخته شوی ځايونه: په انسانانو کې اکثره دغه لارو په سر او د لاسونو په کښتۍ برخه کې ليدل کېږي، کله چې دغه لارو د ماشومانو د سرکوپړۍ ته ورننځي، نو مغز زيانمن کوي، کوم چې د ماشومانو د مرګ سبب کېږي. اما په غواگانو کې اکثراً د بدن په پاسنی برخو لکه، شا، غاړه، اړخونو، او لکۍ کې ځای په ځای کېږي، دغه لاروې اکثراً په دسته جمعي ډول سره په يوه ځای کې راغونډېږي، چې د خیرۍ لرونکی برجسته پړسوب سبب کېږي. (۱. تصوير)
حيوان خپل نورمال حالت او ظاهري وضع تغيرکوي چې په نتيجه کې څاروی ضعيف او د خريدو قابليت له لاسه ورکوي، او بالاخره اکثراً د لوږې له لاسه مري.	کلينيکي نښې: د زخمونو درد او نارامي، د نشو نما د مانع کېدو او غوښې شيدو او نورو پيداوارو د کمېدو سبب کېږي، وری يې کمې او پوستکي يې سيوری سيوری کېږي.
که چېرې په غور سره اخته شوی څاروي ته نظر واچوو، نو دايروي زخمو نه د بدن په مختلفو برخو کې ليدل کېږي، زخمو نه يې اول لامده او سيروم ور څخه روان وي، بيا ورو ورو غټ او د پوستکي پېړوالي منځ ته راوړي، برسېره پر دې د دوی محل يا موقعيت او فنگسي ډولوه دايروي کالونيو موجوديت هم د تشخيص سره مرسته کوي.	تشخيص د ساحې په حالت کې: که په دقيق ډول سره څير شو د پوستکي پر مخ د وړيو او وېښتانو په منځ کې وړې وړې غوټې ليدل کېږي، کله چې د لاس په دواړو گوتو زور ورباندې راوړو لاروی ورڅخه راوځي. (۲. تصوير)

سټريپټوټريکوزيس Streptothricosis	درماتوبيا Dermatitis
په موضوعي ډول سره تداوي چندان موثره نه ده، تر اوسه لا پوهان د يو مناسب درمل د پيدا کېدو په هڅه کې دي، مگر اتري بيوتيک لکه Aureomycin د رگ له لارې په هره دويمه ورځ تر اتو ورځو پورې تطبيق کړی، نتيجه يې د قناعت وړ ده.	تداوي: څاروی بايد د فاسفورس لرونکو مرکباتو لکه Trichlorfon په واسطه پريمينخل شي او همدارنگه د Ivermectin او يا Closantel تطبيق د عضلي له لارې هم ښه نتيجه ورکوي.
د کتو له منځه وړلو منظم پروگرام د رنځ په مخنيوی کې عمده رول لوبوي.	مخنيوی: په دوامداره توگه د حيوان پريمينخل د حشراتو د ضد په درملو سره په ځانگړي ډول په هغو ځايونو کې چې دا رنځ ليدل شوی وي مؤثر ثابتېږي.

٢. تصوير

١. تصوير

٣. تصوير

عوامل دږدځل در کمیت و کیفیت شیر

دکټور ځیر محمد امیری

میده که اگر گاوهای شیری به عوض دو دفعه سه دفعه دوشیده شوند، طور اوسط ۲۰٪ افزایش را در شیر نشان میدهد و گاوهای که چهار دفعه دوشیده می شوند ۱۰٪ - ۵٪ از دیاد شیری را به مقایسه آنانیکه در روز سه دفعه دوشیده می شوند نشان میدهند. گاوهای که روز یک دفعه دوشیده می شود در حدود ۶۰٪ - ۵۰٪ تنزیل در شیر آن ها واقع میشود، علاوه آن وقفه های منظم شیر دوشی برای تولید اعظمی شیر مهم می باشد. در کشور عزیز ما به این فکټور باید توجه مبذول شود، زیرا مالداران ما اکثری بای سواد و کم سواد بوده و از معلومات در مورد علم لبنیات بهره ندارند و معلوماتی که در قسم عنعنوی به پیش برده میشود. وضع ظاهری حیوان در تولید شحم و مقدار

شیر مهم می باشند، شخصی بنام Eckles تأثیر شکل ظاهری گاو شیری را مطالعه نموده و تأثیر آن را بالای تولید شحم و شیر نشان داده است. قرار دریافت موصوف گاوهای که قبل از زاییدن صحتمند می باشند، تقریباً ۲۵٪ شیر زیاد را نسبت به گاوها غیر صحتمند تولید می نمایند و گاوهای فربه بعد از وضع حمل در مقدار تولید شیر و شحم تأثیر مثبت دارند. استراحت برای گاوهای شیری در اخیر Lactation مفید بوده و گاوها شیر برای مدت ده ماه دوشیده شده و به تعیب آن شیر دوشی متوقف گردد. باید مالداران عزیز ما بدانند که این استراحت از جانبی برای تقویه حیوانات شیر ده و از طرف دیگر برای رشد مؤثر چوپه در رحم ضروری می باشد. باید متذکر شد که توجه به غذای متوازن و رعایت حفظ الصحه گاوهای شیری نیز ضروری میباشد.

مرحله بقیه طلبی بالای کمیت و کیفیت شیر نیز تأثیر دارد، همچنان سن حیوان در تولید شیر مهم باشد. با افزایش سن تا حد معین در تولید شیر افزایش رو نما گردیده و بعداً در آن تنقیص رخ میدهد. از نگاه موسم سال تحقیقات نشان میدهد که مقدار شحم شیر در ماه های اسد و سنبله تنزیل یافته و بعداً بالتدریج تا اواخر ماه جدی رو به افزایش میروند. باید تذکر داد که

و پروتین کم می گردد، فیصدی مواد متذکره در شیر به نقطه پایانی می رسد و به تدریج طرف اخیر Lactation زیاد شده میروند. تحقیقات نشان میدهد که ۳۰٪ پروتین و ۲۰٪ شحمیات در ماه های اخیر شیردهی نسبت به ماه های اول شیردهی زیادتر می باشد ولی در مقادیر قند و مواد معدنی شیر کدلم تغییر قابل ملاحظه در طول مدت شیر دادن دیده نمیشود. بعضاً در اخیر مرحله شیر دهی طعم شیر برای مدت کوتاهی تلخ می باشد و این را مربوط به انزایم لایز که همزان به ترشح شیر بوجود آمده و باعث تجزیه شدن شحم شیر به تیزاب های شحمی و گلسیرول می گردد، می دانند. تأثیر وضع حمل در وقت شیر دهی نمایان شده به قسمیکه اگر قبل از وضع حمل گاوهای شیرده دوشیده نشوند، شیر آن ها بعد از زاییدن از شیر گاوهای که تا وقت زاییدن دوشیده شده از لحاظ ترکیب و شکل ظاهری فرق می کند. گاوهای که برای مدتی قبل از وضع حمل دوشیده نشده، فله را که دارای فیصدی بلند پروتین مواد معدنی شحم و محتوی بلند ویتامین می باشد، به بار می آورد. بطور عموم گاوهای شیری در ۲۴ ساعت دو دفعه دوشیده می شوند، ولی تحقیقات نشان

عواملیکه کمیت و کیفیت شیر را متأثر می سازند، عمدتاً مشتمل بر عوامل ارثی تغییرات مرحله شیردهی، شیر دوشی، مرحله بقیه طلبی، سن، موسم سال، غذا، حاملگی، حرارت، و امراض می باشد. کنترول بعضی ازین عوامل بعد از قدرت مالداران می باشد، بطور مثال: سن حیوان توسط مالداران کنترول شده نمیتواند، ولی اقدامات مؤثری در مورد بهبود کمیت و کیفیت غذا بعمل آمده می تواند.

وراثت یکی از مهمترین عوامل در تعیین کمیت و کیفیت تولید شیر یک گاو شیرده است. چون سیستم قیمت گذاری شیر در زیادت ممالک بالای شحم و یا محتوای جامد شیر بدون شحم استوار است، توجه زیادی مبنی بر تعیین ارثیست، اجزای شیر و ارتباطات فینوتایپ و جینوتایپ بین اجزای مختلف مبذول می گردد، مقادیر آب، شحم و پروتین یک نسل از نسل دیگر گاوها فرق می کند. در مرحله شیر دهی طور نورمال تغییرات رونما می گردد، اندازه تولید شیر گاو از سه تا شش هفته بعد از وضع حمل به حد اعظمی رسیده و این مقدار برای چند هفته دوام می نماید، بعداً تنزیل تدریجی در شیردهی ادامه می یابد، و قتیکه حاصل شیر دهی زیاد می شود، فیصدی شحم

فربزین یکی از نسلهای اروپایی گاو است که بلند بودن محتوی پروتین و پایین بودن محتوی شحم، از مميزات شیر آن میباشد.

پيهم يا د مالدار څخه زده کړه

جنت مير ميازي

لومړۍ برخه Module I:

په دې برخه کې د مالدا د ژوند او چاپيريال د پيژندگلوي ليارې يا طريقې مطالعه کيږي.

دوهمه برخه Module II:

ټول هغه معلوماتونه چې د څارويو په روغتيا او توليد باندې اغيزه کوي او د مالدار په ورځني ژوند کې بدلون راولاړوي، د بېخپنه څارويو مړينه، زېربدل يا تولدات، د بېخپنه څارويو دپروالي يا لږوالي په گله يارمه کې او داسې نور په گوته کيږي.

درېمه مرحله Module III:

په دې برخه کې ټول هغه معلوماتونه يا کليدي معيارونه چې په مخکني برخه کې راټول شوي دي تحليل او تجزيه کيږي. تر څو د مالدار ستونځې په پورتنيو معيارونو کې رابرسيره شي.

څلورمه برخه Module IV:

په نوموړي برخه کې د مالدار ستونځو ته د مالدار د امکاناتو سره د سم حل څو لارې پيدا او مالدار ته وړاندې کيږي.

پنځمه برخه Module V:

په دې برخه کې د حل هغه لارې چې مالدار ته

پيهم يا له مالدار څخه زده کړه په دې معنې نه ده چې موږ به قلم او کتابچه واخلو او هره ورځ به په منظم ډول مالدار ته ورځو او ليک لوست به ځينې وايو. ولي بياهم دا به وروسته څرگنده شي چې موږ څومره له مالدار څخه زده کولای شو.

د پيهم PAIHAM کلمه له (AHPIM) Animal Health and Production Improvement Module

څخه اخيستل شوې ده. چې معني يې د څارويو روغتيا او د توليد د اصلاح طريقې دي.

د پيهم پروگرام په اوو مرحلو وېشل شوی دی. نوموړې مرحلې عبارت دي له : پيژندگلوي (معرفي)، د معلوماتو راټول، کليدي معيارونه، د معلوماتو تحليل او تجزيه، د ستونځو پيدا کول، ستونځو ته د حل لارې لټول، د حل لاره مالدار ته ښودل او ارزيايي. پورتنی اوه مرحلې په پنځو برخو (Modules) کې د پيهم د اصولو پر بنسټ د گډون کونکو په مستقيمې برخه اخيستنه او مرسته په صنف او ساحه کې تر سره کيږي. ساحوي کارونه يې د مالدار د ژوند، څارويو ساتلو، توليد او د هغوی د ستونځو څخه د خبرتيا لپاره په کليو از باندو کې سر ته رسيږي. نوموړي پنځه برخې عبارت دي له:

غذا بالاي کميت وکيفيت شير تأثير مستقيم داشته. به هر پيمانه که مقدار غذا کم شود به همان اندازه در کميت و کيفيت توليد شير کاهش به بار می آيد. محتوی شحم شير را ميتوان تا اندازه توسط تغذيه بلند برد بعضی از جيره ها موجب تنقص شحم شير می گردد. غذا بالاي پروتين شير کدام تأثير قابل ملاحظه ندارد.

مقدار مواد معدني و قند در شير تقريباً ثابت است و فيصدي کلسيم، فاسفورس، پتاشيم، کلورايد و سوديم آن با تغير آن ها در غذا تغير نمی نمايد. ولي معدنيات کم کميت آن به استثنای آهن و مس بازياد آن در غذا ترزيد می گردد. محتوی بعضی از ويتامين های شير را ميتوان توسط ازدياد آن در غذا تغير داد و اين در مود و ويتامين های منحل در شحم (D,E,A) صدق مينمايد. و ويتامين های A و E چون در جسم ساخته نميشوند، بايد با غذا موجود باشند، و ويتامين D شير را ميتوان توسط توقف در آفتاب و يا غذای خشک شده در آفتاب افزايش داد. اگر الکول، ايتر، کلورفرام، زهریات و يا مواد حاوی طعم نا مطبوع به حيوان شيره داده شوند ي زودی در شير آن تبارزی می نمايد.

فکتور غذایي در کميت و کيفيت شير خيلي مؤثر بوده بناء توجه مالداران محترم به منظور بلندر بردن محصولات شير در تهیه غذای صبی متوازن و عاری از مواد نامطبوع از ضروريات محسوب می گردد.

امراض نیز بالای تولید شير تأثير مستقيم دارد، بطور مثال اجزای شير گاو مصاب به ورم پستان تغير ميخورد و اين تغييرات مستقيماً متناسب به شدت بيماريست. قند شير مطابق به شدت بيماری کم ميشود، نوعيت پروتين تغير مينخورد PH شير را از نورمال (7,5) به (7,4) بلند می رود. امراض از عوامل مهمی است که حيوانات را جسماً متضرر و يا از بين می برد. محصولات شير به سويه مختلف مختل می سازند. ازينرو توجه جدی مالداران وطن محبوب ما در وقايه و معالجه حيوانات از امراض حتمی بوده و مشوره های طب حيوانی بايد طور دقيقانه عملی گردد.

د بېخو د پيهم د فعاليتونو يوه نمونه.

مريضی زنبور عسل

دكتور محمد عارف

گړدیم، لهذا لازم دیده شد تا معلوماتی در باره يك مرض نهایت مهم زنبور عسل برای کارکنان ساحوی و زنبور داران محترم و دیگر علاعمندان درین رساله تقدیم نمایم تا در تشخیص و تداوی و کنترل آن موفقانه اقدام گړدد.

مريضی لوك يا مرض بوسيدگي:

يکي از مهمترین امراض زنبور عسل است که در دوران قبل از کھولت به وجود آمده و بر اساس عامل مؤلد آن بر دو قسم است.

۱. لوك امريکائی
۲. لوك اروپائی

عامل مرض در سال ۱۹۰۴ توسط يکفتر امريکائی بنام White کشف شد که باسيل گرام مثبت بطول ۳ - ۵ مايکرون و عرض ۰.۵ مايکرون مينباشد باکتری مذکور را بنام Bacillus Larea ياد می کنند. اين میکروب در شرايط ناگوار سپور توليد می کند که بسيار مقاوم است.

علاميم کليينکی:

عامل بيشتر به لارواهای که سردانه شان مېهر شده باشد حمله می کند که سبب از بين رفتن و حشک شدن لارو می گردد. حجره های سر بسته سالم کمی برجستگی داشته حالانکه حجره های مريض در قسمت سر حجره عوض برجستگی فرو رفتگی از خود نشان می دهد که بعضضاً دارای سوراخهای کوچک نیز می باشد. وضع تخمگذاری در فاميل های مريض نامنظم می باشد. زمانیکه دريچه صندوق باز گردد، بوی گوشت و يا سرش کمانگری خراب شده به مشام می رسد و يا بوی کچالوی سرخ کرده از آن بالای می رود. که از علاميم برجسته مريض می باشد.

طرق انتقال:

سپورها همراه با آب، غذا، عسل، موم، زنبورهای بالغ و تبديل چوکات ها وارد بدن

دكتوران ساحوی ما علاوه بر وقايع و تداوی حيوانات بزرگ و کوچک اکثراً را مناطقیکه زنبور داری مروج است با مريضی های گوناگون زنبور عسل نیز مواجه گړديده و مردم از انها می طلبند تا زنبور شان را نیز تداوی نمایند. چنانچه در سال ۱۹۹۳ در نرخ ميدان شخصاً خودم با يکعده امراض زنبور روبرو

- د بنسو او تېستو اجرائو پر تله کول (T.V - Method).

او داسې نور هغه متودونه دي چې د پېهم په پروگرام کې په عملي ډول کار ځيني اخيستل شوی دی.

نوبت: د پېهم شروع، مرحلي او برخي به د متودونو د تفصيل او مثالونو سره يو ځای په راتلونکی کې مينه والو او لوستونکو ته د امکان په صورت کې وړاندې شي.

تر څو د مالدار ستونځي په اسانه ارزانه او لږ وخت کې حل شي (S.G Method). مالدار ته د ستونځي د حل څو لارې په گوته شي تر څو مالدار د انتخاب چانس ولري. کوم وخت چې مالدار د ستونځو د حل لپاره د خپلو امکاناتو سره برابره لاره انتخاب او قبوله کړه د تطبيق مسؤليت به د مالدار په غاړه وي. او ثمره به يې هم هغه ته رسېږي.

ورکړل شوي دي د منلو او تطبيق اندازه يې ارزيايي کيږي. د نوموړي ارزيايي پر بنسټ د پېهم د پروگرام د ټولو مرحلو او برخو نيمگړتياوې په گوته اود لازم بدلونونو سره يو ځای پروگرام د دوهم ځل لپاره له سره شروع کيږي.

نتيجه:

د پېهم پروگرام د مالداري په روغتيا او توليد برسيره د ژوند په ټولو شرايطو کې د تطبيق وړ دي. د نوموړي پروگرام له طريقو څخه په ټولو اجتماعي او مسلکي کارونو کې گټه اخيستلای شو.

د بېلگې په ډول:

- په کلي کې د مشکلاتو درجه بندي (P.R - Method).
- په کلي يا گروپ کې د ژوند د سطحې معلومول (W.R - Method).
- په کورني اداره او ټولنه کې کوم کارونه د چا په واسطه ستره رسېږي (L.A - Method).
- په يو گروپ يا ټولنه کې د پوهې، قدرت او مهارت معلومول (R.Method).
- د ستونځو يا مشکلاتو معلومول د وخت له نظره (S.C Method).
- د ډانگې او مصرف اړيکي (P.P Method).
- د يوې موسسې يا پروژې د پروگرام د اجرائو معلومول (M.V - Method).

په ساحه کې د پېهم د فعاليتونو يوه نمونه.

بيوگرافي محترم محمدجان قاضي زاده

وفات محترم محمد جان قاضي زاده

محترم محمدجان قاضي زاده ولد حاجي لعل محمد در سال ۱۹۴۷ در قرية قله محمد شير فراه متولد و در سال ۱۹۶۶ فارغ التحصيل صنف دوازدهم مكتب و ترنري شد و متعاقباً مأمور و ترنري وزارت زراعت در كابل استخدام شد. در سال ۱۹۶۹ كورس احتياط خدمت عسكري را با اخذ ديپلوم نظامي احتياط سپري كرده و در سال ۱۹۷۰ به حيث آمر كلينك حيواني فراه تعين شد. از سال ۱۹۷۱ الي ۱۹۷۳ به حيث مدير و ترنري ولايت نيمروز و از سال ۱۹۷۸ مدير و ترنري ولايت كندهار مقرر شد، در نيمه همين سال به حيث آمر فارم گاوداري ننگرهار اجرائي وظيفه نموده است. در اخير سال ۱۹۷۹ الي ۱۹۸۰ عضو بورد مشورتي آمرت عمومي مرغداری مرکز كابل و در سال ۱۹۸۰ به حيث آمر پروژه مرغداری بگرامي و در سال ۱۹۸۱ به حيث آمر عمومي پروژه مرغداری بگرامي الي ۱۹۹۲ وظيفه اجراء نموده است. هم چنان از سال ۱۹۹۲ الي ۱۹۹۳ در پروژه مرغداری بادام باغ كابل رسماً كار نموده. بتاريخ ۱۴.۳.۱۹۹۷ عطف توجه مقام محترم FAO در بست آمر كلينك اولاً كلينك حيواني دلآرام و بعداً كلينك حيواني بكواه مقرر گرديد. و در سالهای ۱۹۹۸ بر علاوه وظيفه اصلي عضو كميتۀ FLC و عضو اتحاديه خدمات و ترنري VSA گرديد. در سال ۱۹۸۱ برای شش ماه در شوروی و در سال ۱۹۸۲ در يك وركشاپ چهار هفته ای به اردن و در سال ۱۹۸۸ برای دو مرتبه به هندوستان غرض انتخاب نسلهای چوپه مرغهای گوشتی و تخمی از طرف رياست كوپراتيف وقت سفر نموده است. به تأسف حوالي ساعت هشت بجۀ شب دوشنبه مورخ ۹۸.۵.۱۱ نسبت سكتۀ قلبي به يك مرگ ناگهانی در قرية بالابولوك ولسوالي بكواه ولايت فراه به عمر ۵۰ سالگي داعی اجل را لبیک گفت. مرحوم همسر محترمه، سه دختر و سه پسر را به غم و ماتم ابدی تنها گذاشت و از دنیای فانی رفت روحش شاد باد.

با تأسف اطلاع يافتيم كه محترم محمدجان قاضي زاده مسئول كلينك ولسوالي بكوا ولايت فراه، حوالي ساعت ۸ شب به تاريخ 11/05/98 نسبت سكتۀ قلبي به يك مرگ ناگهانی به عمر ۵۰ سالگي داعی اجل را لبیک گفت، إنا لله و إنا إليه راجعون. ما هم مسلکان به روح پاك او شادباش گفته و به بازمانده گان شان از بارگاه ايزد متعال خواهان صبر جميل ميباشيم. آمين يا رب العالمين.

بقية مريضی زنبور عسل

لارواهای خیلی جوان شده و مانع رشد و نمو آن می شود و بعد از اینکه لاروا به شفیره تبدیل شد باعث مرگ آن گردیده و لاروا را از بین می برد.

تشخيص:

در تشخيص مريضی نقاط ذیل کمک کرده می تواند.

۱. متصاعد شدن بوی سرش کمانگری از کندو و تخم گذاری نامنظم.
۲. سر حجره های سالم کمی برجسته و گنبدی شکل بوده درحالیکه حجره مريض فرورفتگی دارد.
۳. در سر حجره های مريض به اندازه سر سنجاق سوراخ دیده می شود.
۴. رنگ لاروای سالم سفید و از لاروای مرده در اوایل قهوه ئی و بعداً تیره و سیاه رنگ می گردد.
۵. اگر لاروا را بیرون بکشیم، لاروای مرده مانند الاستیک کشیده می شود.
۶. بهترین راه تشخيص بیماری دیدن باسیل های عامل مريضی در زیر میکروسکوپ است.

در ساحه علاوه از علايم کلينيکی فوق راه

تشخيص بیماری اينست که پشت بسوی نور آفتاب استاده شده و قالب خالی را افقی نگاه داشته و در صورت موجودیت بیماری لاروهای مرده و خشک شده در داخل حجره دیده می شود.

تداوی:

برای معالجه فامیل مريض به تعداد ۱۵ کپسول تیراماسین ۲۵۰ mg را در نیم لیتر آب شیر گرم خوب حل نموده در يك ظرف دیگر ۷.۵ کیلوگرام شکر را در ۷ لیتر آب حل نموده و محلول اولی را بالای آن اضافه کرده و برای مدت سه شب هر بار ۲/۱ لیتر آنرا به زنبورها می خورانیم بعضاً برای تداوی از سلفاتيازول نیز استفاده می کند. ولی تمام تداوی ها صد در صد نتیجه نمی دهد، بناءً فامیل های ضعیف را باید از بین برد و مکروب های جدار کندو را با چراغ اشعه افکن سوختاند.

وقایه:

بهترین راه جلوگیری از بیماری قوی و مناسب نگاه داشتن فامیل های زنبور عسل است زیرا در صورت بروز واقعه بخوبی از خود دفاع کرده می تواند.

راغلی لیکونه

از ولایت خوست ولسوالی علی شیر محترم
سید داود شاه

بعد از تقدیم احترامات فایقه خویش موفقیت شایان شما را در نشر و چاپ مجله صحت و تولید حیوانی از خداوند متعال خواهانم و نشر این مجله را برای شما و همه مالداران کشور تبریک میگویم.

مدیر صاحب محترم:

در مشکلی افتاده ام هرچند تلاش کردم تا به حل این سوال و پرالیم موفق شوم سودی نه بخشید ناچار به شما مراجعه نمودم تا این مشکل را حل نمائید.

آیا حیوانات هم به ملاریا دچار میشوند؟ اگر میشوند علایم آن چیست؟ و اگر مبتلا نمی شوند علت آن چیست؟ زیرا پرازیت ملاریا در کورویات سرخ خون نمو میکند پس آیا کورویات سرخ خون حیوانات برای تکثر پرازیت های ملاریا مساعد نبوده و یا علت آن کدام چیزی دیگری است؟ و نام این نوع ملاریا چیست؟ اگر حیوان به آن مبتلی شود اسم پرازیت آن و تداوی آن چیست؟ مفصلاً معلومات ارائه نموده ممنون سازید.

پاسخ

برادر ارجمند، از نامه و سوال تان متشکریم، تا جائیکه مؤخذ دست داشته ما نشان می دهد و با یک تعداد همکاران که از تحصیلات عالی و معلومات تازه برخوردارند تماس گرفتیم مریضی ملاریا در حیوانات بزرگ خصوصاً نشخوار کننده گان دیده نمیشود زیرا آنها در مقابل عامل مرض حساس نمیباشند و از جانب دیگر پرازیتکه عامل مریض ملاریا است به میزبان خاص (Host Specific) ضرورت دارد که اکثر حیوانات میزبان خاص نیستند. باید تذکر داد که مرض ملاریا در مرغها دیده شده است که بنام Avian Malaria یاد میگردد. ولی در شرائط افغانستان تا حال راپور داده نشده است.

بعضی بیماری های پروتو زوائ خون که باعث تخریب کورویات سرخ خون میگردد در حیوانات موجود است و شما وقتاً فوقتاً خصوصاً در موسم گرمی و شروع خزان آنرا در کلینک یا در ساحه مشاهده میکنید مانند

بیبسیا، تایلریا، سورا، و همچنان اناپلازما که باعث تب شدید، پندیدن عقدات لمفاوی بروز زردی، بعضاً هیموگلوبین یوریا و کم خونی میگردد و اگر حیوان مریض تداوی نگردد از بین می رود.

الحاج بادشاه زرین د کندیو د ستر کلي څخه
د څارویو د روغتیا او تولید د مجلې محترم
مدیر صاحب السلام علیکم!

ستاسې د کارکوونکو روغتیا او سلامتیا او
بریالیتوب د خدای (ج) څخه غواړم.

زه یو مالدار او بزگر یم چې ډېرې زیاتې
وزې او مېرې لرم خو یو سوال راته پیدا شوی
غواړم چې د هغې ځواب راکړې.

د ځینو ډاکټرانو څخه مې د انټرکس په
هکله معلومات اخیستی دي. دوی مونږ ته ویلي
دي چې د انټرکس باسیلونه دومره مقاومت لري
چې په قرونو هم د خاورې پر مخ د هوا په بدو
شرایطو کې ژوندي پاتې کېدای شي او له منځه
نه شي تلای او پس له څو قرونو هم د حیوان د
تماس سره په خپل تکثر پیل کولای شي. زما
سوال دادی چې ایا دا خبره صحیح ده؟ او که
صحیح ده نو ددې باسیل مقاومت مونږ ته
راوښائی او هم دا راته واضح کړی چې نور
کوم باسیلونه، ویروسونه، پرازیتونه، باکټري د
مقاومت خاوندان دي او ددوی د بیخي محوه
کولو لپاره کومه اسانه طریقه او لاره موجوده
ده او که نه؟

نو هیله مند یم چې زما د سوال ځواب
ولیکې او هم دا راته ووايست چې ستاسې
مجله به تل څنگه او د کومه ځایه لاس ته
راوړو نو د ستاسې د بریالیتوب په هیله.

پاسخ

پرسنده عزیز! با اظهار امتنان از نامه تان بجواب شما مختصراً چنین میپردازیم. در صورتیکه یک جسد مرده از اثر مرض انترکس توسط حیوانات وحشی و یا گوشتخواران و یا در اثر تخمر باز و تجزیه میگردد و یا مواد حاوی باسیل انترکس با هوای آزاد مواجه میگردد فوراً یکنوع سپور تولید مینماید سپور تشکیل شده باسیل را بداخل خود میپوشاند، چون سپور مقاوم است قدرت

دارد که باسیل را سالهای متمادی از حوادث طبیعی و غیر نارمل محیطی مانند گرمی، خاك های دارای خاصیت متفاوت، هوای مرطوب و خشك محافظت مینماید. گرچه مرض انترکس یکی از قدیمی ترین امراض باکتریائی است که در طبیعت قرنها قبل طوریکه به شما فهمیده شده موجود بوده است علما عامل آنرا در حدود يك قرن قبل کشف نموده اند. چون در عصر قدیم علم میکروبیولوژی و بیولوژی انکشاف کافی نکرده بود که این همه معلومات را راجع به طول عمر باسیل انترکس ثبت میکرد. به هر صورت تحقیقات در قرن اخیر نشان میدهد که سپور باسیل انترکس که در بین خاك بیش از ۷۰ سال میشود که زنده مانده و ممکن سالهای متمادی دیگر نیز زنده بماند، و قتیکه تحقیقات تکمیل گردید علما خواهند گفت که باسیل انترکس بطور مشخص چند سال زنده خواهد ماند، فعلاً همینقدر میتوانیم بگوئیم که باسیل انترکس یکی از مقاوم ترین باکتریا است که سالها در بین خاك و مواد فضله و لایراتوار ها زنده مانده میتواند و قتیکه حیوان با محیط آلوده مانند خاك و اجسام آلوده روبرو شد سپور باسیل انترکس از را دهن، تنفس و یا از راه جلد داخل وجود میگردد و مریضی را بوجود میآورد. اینکه مریضی انترکس در وجود چطور و تحت کدام مخانکیت تولید میگردد با ډاکټران ولسوالی تان تماس بگیرید، معلومات کافی خواهند داد. در غیر آن کارکنان این جریده همیشه در خدمت تان هستند.

عوامل انواع مختلف امراض باکتریائی، ویروسی و پرازیتی در طبیعت خداوند خلق کرده است که مقاومت کافی داشته سالها زنده مانده میتواند و برای حیوانات و انسانها خطرناک اند. مثلاً باسیل توبرکلوز، بروسیلوز، تیتانوس، بلیک لیگ، عامل مرض سگ دیوانه، هیدا تید سیست، عامل مرض گرگ و غیره که میتوان يك تعداد این امراض توسط ادویه های مشخص انتی بیوتیکها سلفامیدها و یا انتی سپتیک ها محو گردد ولی بعضی شان اصلاً تا بحال تداوی اساسی ندارند. بهترین راه جلو گیری واکسین کردن منظم و قرائطین است. در مملکت چون افغانستان که از چهار سمت به

د مالداري د پروگرام د معلوماتو راټولول او تنظيمول

نورالهدا اتل

۴. د وترنري کلینیکونو کارکوونکي او ودانۍ
۵. د کلینیکونو ابتدایي ساحوي کارکوونکي
۶. د کلینیکونو ترانسپورتي وسایل
۷. د ۱۹۹۵ کال د څاروو سرشميرنه

د دې فایل ترتیب او په هغه کې د موجودو معلوماتو راټولولو او تنظیمولو، څه ناڅه دوه کاله وخت واخیست خو تر اوسه هم دا فایل څه کمبود لري او که چیرته ورباندې په غور او چټکي سره کار وشي، ښايي په راتلونکي کال کې تقریباً مکمل شي. دا چې ولي یو ۲۰۰ مخیز فایل دوه کاله یا زیات وخت نیسي داسې توضیح کیدای شي چې په افغانستان کې موږ د معلوماتو د تنظیم او اداره کولو اساس نلرو. همدا اوس دا فایل د ملگرو ملتونو په سیستم کې یوازینی فایل دی چې د یو پروگرام (د افغانستان لپاره د FAO د مالداري پروگرام) فعالیتونه په منظمه او روښانه توګه ښیي.

څرنگه چې زموږ د جریدې زیاتره لوستونکي د مالداري له ساحې سره اړیکي لري، نو زموږ غوښتنه لدې همکارانو څخه ده چې د دې فایل په تکمیلولو کې له موږ سره پوره همکاري وکړي. البته د معلوماتو او خصوصاً بیا د شخصي یا فردي معلوماتو په هکله یوه مسئله دا ده چې خلک عموماً ویرېږي چې هغه معلومات چې دوی یې رسمي منابعو ته ورکوي، کیدای شي د دوی په ضد استعمال شي. پدې توګه غواړم تاسې ته اطمینان درکړم چې زموږ هدف یوازي او یوازي دا دی چې د خپل او ستاسې د کار او فعالیت اغیزمنتوب نور هم زیات شي.

توليدات حیوانات ارتباط داشته باشد. و هر موضوع را که به نشر این مجله ارسال میدارید لطفاً مؤخذ باید با خود داشته باشد. بر علاوه از این تجارب و چشم دید خودتان و یا مشکلات که در ساحه به آن روبر شده باشید ارسال دارید که با نشر و پاسخ به مشکلات تان همسلکان دیگر نیز مستفید شوند و به امید ادامه همکاری بیشتر تان.

د ۱۹۹۸ کال د اپریل په پای کې د FAO د معلوماتو څانګې یو فایل مربوطو مراجعو ته ولیږو چې محتویات یې په لاندې توګه دي:

۱. نقشې
۲. ۱۹۹۶ کال اهداف او لاس ته راوړني
۳. ۱۹۹۷ کال اهداف او لاس ته راوړني

در مورد سوال تان معلومات آتی ارایه می شود. یوریا به امونیا تبدیل شده و نایتروجن بالای کاه سفید تثبیت میگردد که باعث پارچه شدن رابطه مواد Lignin در کاه شده که از یکطرف باعث از دیاد قابلیت هضم کاه میگردد و از سوی دیگر فیصدی پروتین حاصله در کاه سفید از ۲۰ - ۵۰ است به ۵ - ۴۰ بالا می رود. زمانیکه قابلیت هضم کاه اضافه گردیده واضح است که بالای تولید و وزن حیوان تأثیر دارد.

دوکتور فریدون مسوول کلینیک حیوانی او ولسوالی بگرامی

سلام ها و احترامات خویش را خدمت کارکنان و مسوولین "د څارویو روغتیا او تولید خپرونه" در ساعت نیک تقدیم نموده به امید پیروزی های بیشترتان وسیله هذا چند مطلب غرض نشر در نشریه سه ماه "د څارویو روغتیا او تولید" ارسال است، خدا کند که مورد روحیه نشریه مذکور قرار گیرد. اگر در قسمت تهیه مواد که مورد نظر مسوولین محترم ما شد، رهنمایی نمائید، در آینده هم در قسمت ارسال مطالب تحقیقی و معلومات علمی سهم فعال خواهیم گرفت، همچنان در مورد چاپ و طبع جلد (پشتی) نشریه نظر بنده طوری میباشد که اگر روی پشتی با عکس یکی از حیوانات مزینی عجیب یا جالب تزئین گردد و رنگ آن با دیگر اوراق نشریه تفاوت داشته باشد بهتر خواهد بود.

با تقدیم احترام

پاسخ

پرسنده محترم! از ارسال نامه و معلومات های که برای نشر به این اداره ارسال نموده ای يك جهان ممنون! مضامین باید راجع به صحت و

خشکه محاط است و سرحد آزاد دارد بدون همکاری و هماهنگی ممالك همجوار در قسمت امحای همچو امراض از بین بردن کلی مرض امکان پذیر نیست.

جهت مطالعه تان مجله ما را میتوانید از یونت های ساحوی وترنری ولسوالی خود اخذ نمایند.

محمد صابر ممتاز احمدی

محترم مسؤل مجله د څارویو روغتیا او تولید. سلام و احترامات خویش را برایتان تقدیم میدارم. بعد از تقدیم سلام و احترامات مجله شماره دوم شما بدستم رسید از مطالعه آن مطالب دلچسپ و خواندنی آن باعث آن گردید تا نامه را برایتان ارسال نمایم و از همین طریق موفقیت های زیادی برایتان از بارگاه ایزد متعال خواهانم در ضمن سوالی دارم امید است جواب آن را بدهید.

از کارکنان و ترنری نوع تهیه غذای حیوانی را به طریقه ذیل آموخته ایم اما تا حال تحت تجربه به ما قرار نرفته.

"در کنج چار دیواری و یا خانه بالای زمین پاک مقداری ۲۵ کیلو کاه سفید انداخته شده و بالای آن کود کیمیاوی سفید انداخته بعداً آب پاش داده شود و این عملیه چندین بار تکرار گردد تا مقدار کاه سفید در حدود ۱۵۰ الی ۲۰۰ کیلو و یا زیاد تر آن جمع گردد بعداً روی کاه که آب بالای آن پاشیده شده است پلاستیک سفید طوری انداخته شود که همه کاه در بین آن پت گردد. بعد از آن روی پلاستیک کاگل گردد تا هوای خارجی داخل آن نگردد. و برای مدت ۲۲ الی ۲۵ روز گذاشته شود و بعداً بیرون نموده و به حیوانات داده شود" سوالم این طور است که تعاملات کیمیاوی بالای این کاه سفید چه بوده و کدام مواد معدنی، غذائی را تهیه می کند و برای حیوانات چرا مفید ثابت گردیده است؟ امید وارم معلومات کافی را به فرمائید.

پاسخ

پرسنده محترم! از نامه تان اظهار امتنان نموده به جواب سوال تان چنین می پردازیم! اولتر از همه طریقه ای را که شما ذکر نموده اید درست نیست. لطفاً معلومات درست را از کارکنان توسعوی ساحوی بدست بیآرید.

اعلان

دملگرو ملتونو د خوراک او کرهڼې د ادارې د مالدارۍ څانګه د خپل وروستني هدف ته د رسيدو په درشل کې په وياړ سره ټولو همسلکانو او وطنوالو ته زيری ورکوي چه دا دی دلمړي ځل لپاره د ننگرهار د ولايت د بټي کوټ، مومندري او سره رود د ولسواليو د وترنري د صحي مرکزونو د پرسونل د داوطلبانه غوښتنې سره سم د نوموړو مرکزونو د شخصي کيدو قراردادونه دی ادارې (FAO) سره امضا او د ۱۹۹۸ کال د جولائي د مياشتې د اولي نيتي څخه وروسته به په شخصي ډول سره خپل کارونه پيل کړي. د دی قراردادونو له مخې به دا اداره د دی مرکزونو نیمګړتياوی پوره کړي تر څو دوی په آسانی سره وکولای شي چه له یوی خوا په پراخه پیماني سره خپل خدمتونه د گران هیواد مالدارو ته ورسوي او له بلې خوا به د کافی عاید په لاس ته راوړلو سره په خپل ځان متکي او خدمت ته به د تل لپاره دوام ورکړي. د یادولو وړ ده چه دغه اداره به دنوموړو مرکزونو پرسونل ته دعامه خدمتونو د پلي کولو په وخت کې د قرارداد د اصولو سره سم اجرت هم ورکوي.

په همدې ډول یو زیات شمیر دا رنگه غوښتن لیکونه د مختلفو ولسواليو د وترنري د صحي مرکزونو څخه پدی اړوند را رسیدلي دی. هو د ملگرو ملتونو د خوراک او کرهڼې د ادارې د مالدارۍ څانګه په ډیر احتیاط او غور سره د پورتنیو ذکر شوو واحدونو کړنلاره، موفقیت، د وترنري د لمړنیو کارکوونکو سره د نیکو اړیکو او نورو عامه ورته خدمتونو برابرول تر نظر لاندې نیسي. د دوی د پوره موفقیت په صورت کې به د نورو صحي واحدونو د غوښتنې او د دی ادارې د وروستني هدف ته د رسیدلو په خاطر به ورته گامونه اوچت کړای شي.

Shortepa, Kaldar, Balkh,
Kholm, Nahrī Shahī, Dawlatābad (6)

Kalafgan, Faizabad
Keshm, Talugan (4)

**Bala Bulak, Khaki Safid,
Farah, Bakwa, Shindand (5)**

Behsud-I (Gardandiwal)
Daimirdad, Jahrez (3)

**Livestock Development
for Food Security**

	Taluqan
	Kabul
	Kandahar
	Farah
	Mazar-i-Sharif
	Herat

New Focus Districts

☐ Barmyan Center, Yakowlang, Panjab, Waras, Azro and Sarobi

Focus Districts

